

בס"ד, סנהדרין פרק שביעי

דף מט

'ארבע מיתות נמסרו לבית דין; סקילה, שריפה...' — נראה שבכלל דין זה, 'ארבע מיתות נמסרו לב"ד', נאמר שאין בית דין ממיתים אלא באותן ארבע מיתות האמורות בתורה. וזהו מה שכתבו התוס' (בריש מכות), שכאשר אי אפשר להמית את הנידון במיתה המפורשת לו, אפשר להמיתו במיתה אחרת מאותן ד' מיתות אבל לא במיתה אחרת [מלבד ברוצח וכד' שנתרבה בפירוש]. ויש לומר שגם כאשר בית דין עונשים שלא מן הדין, בהריגת אדם — אין להם רשות אלא באחת מד' מיתות. [וכיוצא בזה מצינו במלך, שאין לו רשות להרוג אלא בסייף] (עפ"י חדושים ובאורים). מצד הסברא היה נראה שכיון שב"ד מענישים בכל עונש לצורך שעה אף בכוה שלא נאמר בתורה, כגון קציצת אבר וכדו', כמבואר בגמרא ובראשונים — רשאים גם להמית בכל אופן שייראה בעיניהם, עכ"פ כאשר א"א להמיתו באחת מד' מיתות. וע"ע במש"כ להלן נב: במעשה דרב חמא בר טוביה, ולעיל מה.

'כל מקום ששנו חכמים דרך מנין — אין מוקדם ומאוחר, חוץ משבעה סמנין...' — נראה הכוונה לומר שמסידור הדברים כשלעצמו אין ללמוד עיכוב לסדר האמור. ואולם במקומות שאמרו חכמים שכך הוא הסדר, ודאי הוא בדוקא. וכן שנינו 'סדר ברכות: אבות וגבורות וקדושת השם', וכן 'סדר תקיעות...'! וצ"ע בדברי התוס' שהניחו ב'תימה'. וכן מה שאמרו 'בפלוגתא לא קא מיירי' נראה שהכוונה היא כיון שנחלקו בסידור מניינתן, הרי זה כאילו נאמר בפרוש שכך סדרן ומדרגותן מן החמור לקל, הלכך אינו ענין ל'כל מקום ששנו חכמים דרך מנין' (עפ"י חדושים ובאורים).

אפשר שקושית התוס' היא מכך שרב פפא סבא הוסיף משמיה דרב את משנתנו, הרי שמנה גם כאלו שהסדר מכוון בהם בפרוש, וא"כ קשה מ"ט לא מנה גם סדר ברכות ותקיעות. עוד יש לומר שלשון 'סדר' אינו במשמע שיהא בדוקא לעיכובא, וסדר תמיד יוכיח.

'מנין שלא יהא דבר קודם למכנסים...' — נראה שאין זה אלא לכתחלה, אבל אם לבשם שלא כסדר ועבד — עבודתו כשרה, דלא מייתי בגמ' קרא לעכב, ולא שנינו שהמשנה סדר הבגדים עבודתו פסולה. ובנדה ס': תד"ה כל כתבו התוס' שכל דבר שאין עצמו מצוה אלא רק תוצאתו, אין שייך לומר בו דלכתחלה יעשה כך ובדיעבד כשר גם באופן אחר. ולפי"ז מכאן מקור לשיטת הרמב"ם דמנה לבישת בגדי כהונה למצות עשה בפני עצמה (מהגר"א נבצל שליט"א).

א. בספר גבורות ארי (יומא כג:): דן בדבר וצידד סודר הלבישה מעכב כיון ששנה עליו הכתוב. וחסר שם המשך הדברים. — ע' בזה חדושים ובאורים כאן.

ב. על סדר שאר הבגדים ששנה התנא, ועל סדרן בכתובים — ע' שאגת אריה; בית הלוי ח"א א, ז; חדושים ובאורים כאן.